

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 730. Quid sit jus deliberandi, cur, & unde, & quibus concessum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

officium Pastorale Episcopi, ratione quorum Episcopo debetur illa portio. Unde talia loca exempta sunt intra Diocesim, non tamen de Diocesi, ideoque subtracta iuribus Episcopalibus seu spectantibus ad legem Diocesanam Episcopi, quibus continetur portio Canonica per textum. *c. conquerente de off. Ordinar. & Gl. ibid. v. mortuuariorum.* utpote quibus una cum exemptionis privilegio inducta à solvenda illa portione liberatio; quam tamen liberationem non participare Capellas istiusmodi locis exemptis per unionem incorporatas, nisi & ipsa per se ab Episcopi jurisdictione exempta & Monasteriis illis pleno jure subiecta essent, prater AA. opposita sententia (inter quos est Laym. *L. 3. v. 5. c. 12. num. 12.*) astitit Wiestner. *h. t. n. 268.* citans *c. ex ore de privileg.* Ubald. *cit. 4. q. 5. § 8.* Tambur. *de jur. Abb. Tom. 1. d. 16. q. 13. in fin.* Computandum quoque quò ad hanc liberationem à solvenda hac portione horum locorum exemptorum tempus, non facti testamenti seu legati, sed mortis testatoris, seu legantis, ita ut, licet tempore conditi testamenti exempta non fuerint, sint tamen exempta tempore mortis testatoris, fruuntur tamen hoc privilegio. & è contra, si hoc tempore sint subiecta, etiam tempore facti legati fuerint exempta, teneantur portionem solvere. Ubald. *l. c. q. 7. n. 3.* Barbof. *cit. allegat. 16.* Wiestn. *n. 269.*

8. Quintò de legatis à Diocelano hujus Diocesis v. g. Trevirensis factis alicui Ecclesie Diocesis Colonienfis non debetur portio Archiepiscopo Trevirensi, sed Colonienfi; eùm ea præstanda, non ratione personæ legantis, sed ratione jurisdictionis & curæ pastoralis, cui Ecclesia legataria subiecta,

Wiestn. *n. 270.* cum Azor. *l. c. c. 12. q. 12.* Barbof. *l. c. n. 29.* & communi.

9. Sextò non debetur ex legatis Ecclesie ad nullum certum finem, dum dicta obligationi ea solvendi derogatum est per speciale privilegium Pontificis, vel contrariam consuetudinem aut præscriptionem, qualiter eam omnino sublatam esse in locis pluribus testantur passim AA. & hac ratione ei derogari posse extra dubium est. nam etiam Tridentina Synodus. *sess. 25. c. 13. de reformat.* statuat eam persolvendam non obstantibus quibuscunque privilegiis, id tamen non intelligendum de privilegiis Apostolicis multo tempore ante Trident. obtentis, sed de obtentis non multo tempore ante v. g. 40. annis, quibus derogat. Trident. Barbof. *de offic. Episc. allegat. 86. num. 17.* & in *cit. c. 13. Trident. num. 2. § 5.* Pirh. *h. t. num. 95.* Wiestn. *num. 263.* derogari ei etiam posse hodieum vi consuetudinis vel potius præscriptionis quadragenariae liquet ex *c. de quarta de præscript.* ex ea etiam ratione; quia ea portio est de iuribus Episcopalibus, contra quæ valet præscriptio juxta *c. auditis. de in integ. restit. § c. cum venerabilis. de except.* Requirit tamen ad talem præscriptionem præter lapsam 40. annorum etiam titulum; eò quòd Episcopo. eam petenti jus commune assistat, vetans eam auferri & occurrens fraudibus, quibus ea auferri possit. *c. officii. § c. requisisti. h. t.* rectius defendunt Ubald. *l. c. c. 2. n. 14.* Sylv. *l. c. q. 2. § 3.* Barbof. *c. 19. n. 6.* Pirh. *n. 95.* Sufficere autem ad eam sine titulo tempus immemorabile extra dubium est juxta *c. 1. de præscript. in 6.*

CAPUT VI.

De Jure deliberandi. Inventario, petitione, aditione, repudiatione, abstinentia & renunciatione hæreditatis.

Quæst. 730. Quid sit jus deliberandi, cur & unde, & quibus concessum.

1. **R** Esp. Ad primùm. Cùm hæres pro una eademque persona cum defuncto habeatur. *L. 2. §. 2. de stipul. prator.* adeundòque hæreditatem in omne jus illius, tam activum quàm passivum succedat. *L. 37. ff. de aduend. vel omni. hæredit.* idque, etiamsi onera vires hæreditatis superent. *L. 8. ff. eod.* jus deliberandi in præsentem materia est facultas ei concessa intra certum tempus in ea, quæ hæreditas importat, an & quibus gravata debitis aliisve oneribus, inquirendi, differendique interea resolutionem, num eam admittere, an aliis relinquere velit. sumitur ex *L. 5. § 8. ff. l. 22. §. 2. c. de jure deliber.*

2. Resp. Ad secundum & tertium: causa efficiens hujus juris seu facultatis differendi aditionem & deliberandi remota est Jus Civile, proxima Princeps vel Magistratus loci, ubi res hæreditaria vel major earum pars posita est, à quo hæc facultas petenda & obtinenda est. *cit. l. 8. § 22.* Lauterb. *in ff. de jur. delib. §. 3.* & quidem à Magistratu non nisi ad novem menses, à Principe ad annum. juxta *L. fin. c. de jur. delib.* computando utrumque hoc tempus à die scientiæ delatæque hæredi hæreditatis. Muller.

in ff. de jur. deliber. ib. § 2. per citatam ab eo *L. cum antiquioribus. c. eod.* idque propter utilitatem creditorum aliorumque, quorum interest, aditionem non differri diutius. quibus proinde instantibus, hæres vel statim adire debet hæreditatem, vel tempus ad deliberandum petere; eùm aliàs nullo urgente intra 30. annos eam adire possit, ut Lauterb. *l. c. juncto §. 6.* per *L. 9. c. de jur. delib.* Hoc tamen tempus deliberandi primùm incipere non nisi elapsis novem diebus post mortem illius, de cujus hæreditate agitur; eùm ante elapsos hos dies, utpote tempus concessum ad luctum, nulli liceat hæres defuncti molestare per *Auth. Sed neque. c. de sepulch. viol.* ait Reiffenst. *h. t. num. 508.* Causa impulliva seu motiva ad introducendum hoc jus duplex est; favor hæredum nimirum, ne vel damnosam hæreditatem adeundo temerè, vel lucrosam inconsulto repudiando incurrant damnum. *§. 5. Inst. de hæred. qual. l. 22. c. de jur. delib.* Lauterb. *§. 3. § 6.*

3. Resp. Ad quartum: conceditur hoc privilegium hæredibus non tantum extraneis, sed etiam suis. *cit. §. 5. § L. 7. 8. 9. ff. l. 10. c. de jur. deliber.* non obstantem, quòd sui, utpote hæres necessarii, jam actu sint hæreses; quia id intelligendum de actu primo; nam ut in actu secundo fiant hæreses, opus immixtione, in ordine ad quam conceditur illis

illis deliberatio. *L. 8. ff. l. 2. §. 22. c. de jur. delib.* Item heredibus omnibus tam institutis quam substitutis, aut etiam ab intestato venientibus *L. 10. ff. §. l. 19. c. de jur. delib.* Item conceditur tam majoribus, quam minoribus & pupillis, quorum nomine curator & tutor deliberat. *cit. §. 5. junctā l. 7. §. 5. ff. de minorib.* Item heredibus hæredis; ita ut non tantum sui, sed etiam extranei hæredes, transmissione Justiniana instante, annali tempore ad deliberandum concessio decedentes, et si scientes hereditatem sibi delatam, & urgentibus creditoribus tempus nullum petierint, jus deliberandi transmittant ad hæredes, iisque spatium, quod superest pro deliberando & adeunda vel omittenda hereditate, relinquunt. *L. 19. in fin. c. de jur. delib. Lauterb. ibid. §. 4. §. 6. Muller. ibid. ib. §. 3. lit. a.* intra quod spatium hæres, in quem facta transmissio, tenetur adire, aliàs repellitur. *cit. l. 19. Muller. l. c.* Si autem hæres institutus ante vitā decesserit, quam se hæredem institutum cognoverit, adeoque priusquam tempus ad deliberandum petere potuerit, nullo modo transmittit dictum jus. *Muller. ibid.* sed illius hæredi consulitur per restitutionem in integrum ex persona defuncti illi concedendam. *L. 86. ff. de acquir. vel omit. hered. Carpz. ibidem. num. 10. Brunem. ad L. 7. c. de jur. delib. num. 4. Lauterb. ibid. §. 4.*

Quæst. 731. Quinam sint effectus hujus facultatis deliberandi concessæ.

REsp. Sunt ferè sequentes. Primus, quòd durante illo tempore deliberationis, creditor hereditarius pignus sibi à defuncto relictum distrahere nequeat; neque hæres deliberans propterea suo nomine conveniri. *L. 30. §. 71. ff. ad S.C. Trebell. Lauterb. l. c. §. 7.* Secundus; quòd hæres nihil in bonis hereditariis agere, vel actiones exercere, aut quicquam de iis alienare possit, nisi causā cognitā, & cum decreto Magistratūs. dum v. g. quædam ex bonis hereditariis deteriorarentur, vel hereditati redderentur onerosa. *Lauterb. l. c.* vel etiam æ alienum sub pœna aut pretiosis pignoriibus deberetur; aut necessitas vel summa utilitas aliud exigeret. *L. 5. 6. 7. de jur. alien. quò etiam referri alimenta filio deliberanti debita, ait Lauterb. l. c. per L. 9. ff. eod. Tertius; quòd, si tempore concessio ante voluntatis declarationem hæres non repudiet hereditatem, eandem adiuſe censeatur, & omnibus defuncti creditoribus in solidum teneatur. *cit. L. 22. §. 14. licet in hoc casu, adita etiam hereditate, sibi consulere posset beneficio inventarii; cum nemo, nisi cum inventario adire velle hereditatem præsumatur. cit. l. 22. §. 2. & ibi. Brunem. num. 10. Lauterb. l. c. ita ut, si inventario factò eam adierit, non teneatur creditoribus vel legatariis ultra vires hereditatis, de Lugo. de §. §. 7. Tom. 2. d. 24. num. 228.* Si tamen substitutus hereditatis aditionem postulasset, & hæres intra tempus definitum eam non adierit, & se pro hærede non gesserit, repudialle eam censeatur, ita ut ad eam admittatur. *L. 69. ff. de acquir. vel omit. hered. & ibi. Brunem. n. 4. ita ferè Lauterb. l. c.**

Quæst. 732. Inventarium, de quo hic, quid sit, quæ ejus faciendi necessitas.

REsp. Inventarium (quod pluribus quoque aliis nominibus venit, ut videre est apud Muller. in ff. de jur. deliber. ib. §. 4. lit. a.) hereditatis, seu pro ut distinctum ab aliis inventariorum

speciebus (quales sunt inventaria, dotale, curatorum, tutorum, creditorum, Fiscii, usufructuarii, orphanotrophorum, Prælatorum, aliorumque, qui rationes suæ administrationis conficere debent, de quibus Hunn. in encycloped. jur. p. 4. tit. 17. c. 1.) sic breviter cum Gl. in Auth. de hered. falcid. c. 1. §. si verò adsum. definiri potest: scriptura, in qua res inventæ in hereditate defuncti describuntur. explicatiùs verò, quòd sit scriptura seu solenne instrumentum ab hærede rite & iusto tempore confectum, res omnes in hereditate repertas exhibens, sine periculo hæredis, seu eum liberans ab onere hereditario. ita ferè Muller. l. c.

2. Dicitur primò: *scriptura seu instrumentum*, utpote quod rite & solenniter conditum probationem facit, & inter instrumenta publica numeratur. *L. fin. §. fin. autem, c. arbit. tutel. Muller. l. c. adeoque, ut Idem. Th. 56. lit. β.* Regulariter pro eo est præsumptio. Ad legitimam autem & solennem ejus confectioem requiruntur sequentia. Primò regulariter confici debet per Notarium. *L. fin. §. 2. c. de jur. delib. & quidem juxta Recept. Imper. de anno 1512. tit. de Notar. §. 15. Lauterb. in ff. eod. §. 11.* Vel saltem in præsentia Notarii publici. *Hunn. l. c. c. 2. n. 28. Tholof. Syntag. jur. L. 46. c. 3. n. 10. Muller. l. c. ib. §. 5. lit. δ.* ubi: ex juris necessitate adhibendus est Notarius; cum solâ testium præsentia suppleri nequeat. *L. fin. §. 2.* Secundò vocatis & præsentibus creditoribus, legatariis, fideicommissariis, de Lugo. loc. paulo post. citand. *Hunn. l. c. Schneidev. ad §. extraneis. Inst. de hered. qual. n. 13.* dum nimirum, ut ait Lauterb. §. 3. citatâ pro hoc *Novel. 1. c. 2. §. 1.* hæres veretur propter creditores & alios non solum damnificari, sed etiam nihil indelucari. quamvis addat, hodieum non solere vocari legatarios & creditores, dum dictum periculum non subest. Tertiò loco eorum, si absint, adhibitis tribus testibus idoneis. *Jafon. ad cit. L. fin. num. 4. Sichard. ibid. num. 4. Hunn. l. c.* in eadem Civitate substantiam possidentibus. *Lauterb. l. c.* Unde satisfacere possint, si aliquid sinistrè fieri permiserint, ut de Lugo. Quarto in locis multis necessariò adhibitis insuper juratis rerum æstimatoribus ad quantitatem patrimonii investigandam teste Lauterb. Quintò requiritur, ut absoluto inventario hæres propria manu subscribat, & fateatur hanc esse quantitatem hereditatis, omnia in eo inventa sine dolo & fraude conscripta. et si scribere nesciat, adhibito ad hoc loco sui Notario ad hoc specialiter rogato, vel saltem alio Notario, qui subscriptioni alterius intersit; ipso hærede signum crucis apponente *cit. L. fin. & Novel.* quo tamen non apposito, non vitiabitur inventarium, ut Lugo cum Molin. Quamvis hæc subscriptio reliquaque dictis LL. requisita hodieum ubivis locorum non ita accuratè observentur, sed in plurimis locis specialia statuta aliæque consuetudines inveteratæ vigeant teste Lauterb.

3. Dicitur secundò: *iusto tempore confectum*: quod, dum hæredes sunt præsentibus & hereditas præsens, est trium mensium à die scientiæ delatæ hereditatis, & non à die aditæ hereditatis. *Muller. in ff. de jur. deliber. ib. §. 4. lit. y. citatis Coler. de process. execut. p. 2. c. 3. num. 398. Carpz. p. 3. c. 33. d. 13. &c.* computando singulos menses per dies. 30. quod spatium regulariter in Jure civili appellatione mensis intelligitur. *Auth. jubemus. c. de iudiciis;* ita ut cœptum confici intra primum mensem intra duos reliquos absolvatur. *cit. L. fin. §. 1. 2. & 11. c. de jur. delib.* nisi adit legitimæ impedimen-